

”Fiilis on tärkein”

Sellistin pohdintoja generarajoja rikkovasta
musiikin tekemisestä

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikki- ja draamainstituutti
Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogi
Opinnäytetyö
Syksy/2016
Jaakko Kulo

Lahden ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma

KULO, JAAKKO:

”Fiilis on tärkein”
Sellistin pohdintoja genrerajoja
rikkovasta musiikin tekemisestä

Instrumenttiopetuksen opinnäytetyö 28 sivua

Syksy 2016

TIIVISTELMÄ

Tässä taiteellis-toiminnallisessa opinnäytetyössä on kaksi osiota: opinnäytetyökonsertti, jossa soitettiin kevyen musiikin kappaleita nelihenkisellä selloyhtyeellä, sekä kirjallisesta osiosta, jossa pohditaan opinnäytetyön aihetta teemahaastattelun avulla. Kirjallisessa osiossa käydään myös läpi konsertin suunnittelua ja toteutusta.

Opinnäytetön tutkimusosiossa oli tarkoitus selvittää, miten sekä klassisen- että kevyen musiikin osaamisesta voi olla hyötyä muusikolle. Musiikin opiskelu ja harrastaminen on viime vuosikymmenien aikana muuttunut; kevyen musiikin soittaminen tuntuu kiinnostavan yhä enemmän, joten nyt haluttiinkin selvittää, miten soittajat itse kokevat kevyen ja klassisen musiikin osaamisen yhdistämisen hyvät ja huonot puolet.

Tutkimusaineisto hankittiin teemahaastattelemalla kolmea sellistiä. Haastattelussa kävi ilmi, että soittajat kokivat monipuolisen osaamisen sekä klassisen että kevyen musiikin saralla lähinnä positiivisina asioina. Haastateltavat osasivat myös nimetä muutamia seikkoja, jotka voivat tuottaa ongelmia tyylilajien välillä vaihdellessa.

Asiasanat: klassinen musiikki, kevyt musiikki, rytmimusiikki, sellonsoitto

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in music

KULO, JAAKKO:

“It’s the feeling that
matters”
Cellist’s experiences of
making music in different
genres

Bachelor’s Thesis in Instrument Education

28 pages

Autumn 2016

ABSTRACT

There is two parts in this thesis: a concert with four cellists playing popular music songs as the practical part and the theoretical background that comes from literature and through a survey. The theoretical part also includes material about the planning and implementation of the concert.

The purpose of the survey was to indicate how knowing both classical and popular music is valuable for the musician. Music as a hobby and also music studies seems to be changing into a direction where popular music is taking a foothold from classical music, so the author wanted to find out how musicians see this phenomenon themselves.

Three cellists were interviewed to find out how they experience the benefits and the problems of crossover playing. The survey indicated, that every cellist thought that playing both classical and popular music has mainly positive effects. They also said that there could be some problems in changing genre.

Key words: classical music, popular music, rhythm music, violoncello, crossover

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	6
3	KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY	7
3.1	Kevyt musiikki	7
3.2	Klassinen musiikki	8
4	KONSERTTI	10
4.1	Konserttin idea	10
4.2	Konserttin suunnittelu ja harjoittelu	11
4.2.1	Miten valitsen sellistit?	11
4.2.2	Harjoittelu	12
4.2.3	Kappalevalinnat	13
4.3	Oma arvioni konsertista	15
5	TUTKIMUS	16
5.1	Tutkimusaineiston analyysi	16
5.2	Haastattelun tulokset	17
5.2.1	Tekniikka	17
5.2.2	Molempien osa-alueiden tuntemisen hyödyt	18
5.2.3	Molempien osa-alueiden tuntemisen haitat	19
5.2.4	Esiintymisiin valmistautuminen	20
5.2.5	Esiintymistilanteet	20
6	TUTKIMUSTULOKSET	22
6.1	Tutkimusanalyysi	22
6.2	Tutkimuksen luotettavuus	23
7	POHDINTAA	24
	LÄHTEET	28

1 JOHDANTO

Olen aloittanut sellonsoiton 4-vuotiaana ja kasvanut perheessä, jossa on aina ollut klassinen musiikki vahvasti läsnä. Yläasteikäisenä kiinnostuin myös kevyen musiikin soittamisesta kitaralla, sähköbassolla ja rummuilla. Samalla kun kokemukseni molemmilla musiikillisilla osa-alueilla karttui ja olin mukana sekä klassisen musiikin että kevyen musiikin projekteissa, aloin miettiä, millaisia vaikutuksia molempien osa-alueiden hallitsemisella on toisiinsa.

Tunnen muutamia muillakin sellistejä, joilla on sekä klassisen musiikin että rytmimusiikin soittotaustaa. Olen yhteisten projektien aikana kiinnittänyt huomiota myös tiettyihin ominaisuuksiin heidän soitossaan ja kokenut, että heidän soittotapansa on hieman erilainen, kuin sellaisten sellistien, joilla on kokemusta pelkästään klassisesta musiikin opiskelusta. Tahdoin lähteä selvittämään tässä opinnäytetyössä, mitä ne pienet erot mahdollisesti ovat ja miten minä ja muut ”crossover” -soittajat itse ne koemme. Se, että on osaamista ja verkostoja molemmilla osa-alueilla, on lähtökohtaisesti muusikon työllistymisen kannalta positiivista, mutta mielestäni kiinnostavin kysymys on, mitä lisäarvoa molempien musiikin osa-alueiden tunteminen tuo minulle muusikkona, esimerkiksi esiintymiseen ja soittoon.

Kevyen musiikin soittajana omaksi pääsoittimekseni nousi sähköbasso. Sellon- ja bassonsoitto tukevat hyvin toisiaan. Soitinten rooli on musiikissa hyvin samanlainen ja usein vastaavat soitettavan kappaleen bassoäänistä, tosin sello on sähköbassoa huomattavasti solistisempi soitin. Yläasteelta lähtien soittamiseni on jakautunut tasaisesti sellon ja sähköbasson välille. Olenkin mielestäni ollut hyvässä asemassa työtarjousten, esimerkiksi keikkapyyntöjen kannalta, sillä monipuolinen osaamiseni musiikin monella eri saralla lisää mahdollisuuksiani esiintyä musiikin eri osa-alueilla. En ole myöskään kokenut kyllästymisen tunnetta musiikkia ja esiintymistä kohtaan, joka saattaa osaltaan johtua siitä, että minulla on mahdollisuus

tehdä musiikkia niin monella eri tavalla ja esiintymisten luonne vaihtelee suuresti.

Monipuolisen musiikin tekemisen useiden hyötyjen lisäksi asiaan sisältyy myös ongelmia. Soitinkohtaisen harjoittelun jakauduttua eri soitinten välille, harjoittelumäärä esimerkiksi ammattimaisen sellonsoiton kannalta on joskus ollut kohtalaisen vähäistä. Olen usein miettinyt, olisiko ollut järkevämpää aikoinaan valita joku musiikin osa-alue ja soitin, johon olisi päättänyt määrätietoisesti keskittyä muita enemmän, vai pysyä monipuolisena ja liikkua monen eri musiikin tyyllilajin välissä.

Monen eri tyyllilajin kokemus on tuonut myös kokemusta tiettyjen musiikkityylien asenteista toisia kohtaan. Vaikka tietynlainen vähättely ja tyyllilajien asettelu paremmuus- tai tärkeysjärjestykseen on jäänyt suurelta osin historiaan, on olemassa edelleen jonkinlaista vastakkainasettelua. Esimerkiksi Suomen nykyisen hallituksen leikkaukset ovat synnyttäneet vilkasta keskustelua siitä, minkä musiikin alan opiskelusta, tutkimisesta ja esittämisestä olisi kaikista vähiten haitalliset seuraukset. Tämä taas on saattanut herättää henkiin vanhanaikaisen musiikin vastakkainasettelun perinteen, josta ei voi olla muuta kuin haittaa suomalaiselle kulttuurille.

2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyöni on taiteellis-toiminnallinen ja se koostuu kahdesta osasta. Taiteellinen osa oli tammikuussa 2016 järjestetty selloyhtyekonsertti. Konsertissa esiintyi lisäksi kolme tuttua sellistiä.

Opinnäytetyön kirjallisessa osiossa pohdin teoretietoa ja omaa sekä muiden muusikoiden kokemuksia hyödyntäen aiheitani syvemmin. Pohdin myös klassisen ja kevyen musiikin suhdetta ylipäänsä.

Tutkimusote on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, joka on toteutettu haastattelemalla kolmea sellistiä, joiden kanssa konsertti toteutettiin. Sellisteistä yhdellä on taustalla pelkkiä klassisen musiikin opintoja, mikä antaa haastatteluun mielenkiintoisen vertailukohteen ja mahdollisuuden peilata meidän muiden crossover -soittajien kokemuksia.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä hyötyä kevyen musiikin soittokokemuksesta on sellonsoitossa?
2. Täytyykö kevyen musiikin konsertissa keskittyä soitannollisesti eri asioihin kuin klassisen musiikin konsertissa?
3. Mitä hankaluuksia kevyen musiikin kokemuksesta voi olla klassisen musiikin soittamisessa?

Käyn opinnäytetyössä myös vaiheittain läpi konsertin suunnittelua, harjoittelua ja toteutusta sekä prosessissa heränneitä pohdintoja opinnäytetyöni aihealueeseen.

3 KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Tässä vaiheessa lienee tarpeellista yrittää selvittää eroa ”klassisen musiikin” ja ”kevyen musiikin” välillä ja avata näitä hieman ongelmalliseksi koituneita käsitteitä. Tässä opinnäytetyössäni käytettävät termit ”kevyt musiikki”, ”rytmimusiikki” ja ”populaarimusiikki” tarkoittavat lähtökohtaisesti samaa. Näillä tarkoitan klassiseen musiikkiin kuulumattomia kevyen musiikin ja rytmimusiikin alalajeja.

3.1 Kevyt musiikki

Kevyt musiikki, rytmimusiikki ja populaarimusiikki ovat kaikki termejä, joita kuulee käytettävän kun puhutaan ei-klassisesta musiikista, vaikka esimerkiksi rytmimusiikki ja populaarimusiikki tarkoittavat hieman eri asioita, kun taas ”kevyt musiikki” pitää sisällään kaikki taidemusiikin ulkopuolella olevat musiikkityylien alalajit. Musiikkityylejä luokiteltaessa kevyen musiikin ja klassisen musiikin erona on pidetty sitä, että kevyt musiikki on viihteellistä ajanvietettä, kun taas klassinen musiikki on vakavastiotettavampaa taidetta (Talja 2005).

Hieman vanhanaikainen, mutta edelleen käyttökelpoinen termi ”rytmimusiikki” tarkoittaa kaikkia klassisen musiikin ulkopuolella olevia musiikin alalajeja. Se on myös kulttuuripoliittisesti asettunut vastakohtaksi klassiselle musiikille, esimerkiksi tekijänoikeuksiin, verotukseen ja koulutukseen liittyvissä asioissa. Rytmimusiikki toimii myös hieman korrektimpana vastineena termille ”populaarimusiikki”, jonka voi helposti kuulla hieman alentavana. Sana ”populaari” on helposti liitettävissä massakulutukseen, pinnallisuuteen ja kaupallisuuteen. Tämän vuoksi kaiken klassisen musiikin ulkopuolella olevan musiikin luokittelu ”populaarimusiikiksi” on hyvin ongelmallista. Populaarimusiikki on kuitenkin käsitteenä jo hyvin vakiintunut, vaikka rytmimusiikkia voisikin pitää terminä käyttökelpoisempana. (Kurkela 2005.)

Populaarimusiikki sana tulee latinankielen sanasta popularis – kansalle kuuluva. Tällä sanalla on viitattu osittain kansan keskuudessa suosioon ja yleisyyteen, sillä kaikilla on mahdollisuus osallistua musiikin kuluttamiseen. Populaarimusiikkia onkin pidetty perinteisesti enemmän demokraattisena ”koko kansan viihteenä”. Kevyen musiikin tekemisellä on myös kiinteä yhteys tekniikan innovaatioihin, niin viestintäteknologian kuin soitinlaitetekniikan kehityksen osalta ja se on usein lähtökohtaisesti kaupallista ja suuria massoja tavoittelevaa musiikkia. (Aho & Kärjä 2007, 12-14.)

3.2 Klassinen musiikki

Länsimainen taidemusiikki on käsitteenä ongelmallinen, kuten musiikin luokittelu ylipäättään. Otavan ison musiikkitietosanakirjan mukaan klassisen musiikin käsitettä käytetään yleensä länsimaisesta taidemusiikista, vastakohtana esimerkiksi populaarimusiikille ja kansanmusiikille. Käsitteitä määritettäessä on ajateltu, että klassinen musiikki on korkeakulttuuria, taidetta ja siitä on eroteltu ne musiikkityylit, jotka eivät ole korkeakulttuuria, kuten populaarimusiikki ja kansanmusiikki. (Kaurinkoski, Leskinen, Nieminen & Virtamo. 1978, 454.)

Termillä ”klassinen musiikki” viittaa klassismin ajan säveltäjien kuten Mozartin, Haydnin sekä Beethovenin ja heidän aikaisten teoksiin. (Mantere & Moisaala, 2013, 201.) Termi on kuitenkin myöhemmin vakiintunut käytettäväksi tarkoittamaan suurinta osaa ennen 1900-lukua sävellettyä musiikkia ja sitä osaa 1900-luvulla sävelletystä musiikista, joka pyrkii kohti esteettisesti korkeita päämääriä ja jatkaa periaatteessa klassisen musiikin perinteitä. (Asikainen, Hetemäki, Sievinen & Virtanen. 1992, 124)

Klassisen musiikin musiikilliset elementit ja esittämiskäytännöt eroavat kevyestä musiikista ja klassisen musiikin konsertit pitävät sisällään

tietynlaisia rituaalinomaisia yksityiskohtia: konserttitilaisuus on aina tietynlainen sosiaalinen, toistuvasti samankaltaiset muodot omaava tilanne ja myös siihen osallistuvia ihmisiä, sekä esiintyjä että yleisöä ohjailevat omat sääntönsä. (Talja 2005.) Klassista musiikkia on yleisesti pidetty enemmän ylemmän luokan musiikkina ja edelleen vallitsee käsitys, että klassinen musiikki on elitistisempää ja vanhemman ikäluokan musiikkia. Tätä väitettä tukee Tilastokeskuksen tutkimus, jonka mukaan klassisen musiikin kuuntelijoista enemmistö on korkeasti koulutettuja ja 55 vuotta täyttäneitä. (Tilastokeskus 2005.)

Saattaa kuitenkin olla, että klassisen musiikin kuuntelusta voi nimenomaan edesauttaa urakehitystä, sillä sen kuuntelulla on tutkittuja myönteisiä vaikutuksia esimerkiksi oppimisen ja muistin vahvistamiseen. (Kanduri, Raijas, Ahvenainen, Philips, Ukkola-Vuoti, Lähdesmäki, Järvelä 2015.)

4 KONSERTTI

4.1 Konsertin idea

Halusin järjestää konsertin, jossa yhdistäisin osaamistani klassisen musiikin ja kevyen musiikin saralta. Soittimeksi valitsin sellon, sillä konsertti olisi osa omaa sellonsoitonopiskeluani. Halusin esittää sellolla kevyen musiikin kappaleita, ja tiesin ystäväni Otto Nuoranteen tehneen raskaamman rytmimusiikin sovituksia selloyhtyeelle. Tavoitteenani oli tuoda hieman erilaista ohjelmistoa esitettäväksi koululleni ja toivoin, että konsertti voisi olla virkistävää vaihtelua kouluni klassisen musiikin osaston esiintymisten joukossa, ja että se herättäisi yleisössä tunteita ja ajatuksia.

Idea tuntui mielestäni alusta asti hyvältä, vaikka esiin nousikin muutamia ongelmallisia kysymyksiä, kuten se, miten saada tulkittua esimerkiksi rockyhtyeelle sävellettyä musiikkia klassisen musiikin soittimilla. Olen kuullut joitakin yhtyeitä, jotka ovat tulkinneet kevyen musiikin kappaleita kokoonpanoilla, jotka ovat koostuneet klassisista instrumenteista. Muutamassa tapauksessa kokonaisuutta ei ole saatu toimimaan, ja esimerkiksi äänensävyt ei ole olleet kovinkaan harkitun kuuloisia. Mielestäni esimerkiksi puhallinsoitinyhtyeille sovitetuissa kevyen musiikin kappaleissa on muita suurempi riski aiheuttaa tietynlainen antiklimaksi, sillä mahdollisuudet esimerkiksi kevyen musiikin vokaaliosuuksien tulkintaan on kohtalaisen rajattu. Selloyhtye sopii mielestäni periaatteessa erittäin hyvin selloyhtyeelle sovitetun kevyen musiikin tulkintaan, suurimpana syynä ehkä sellon monipuolinen ääniala. Se mahdollistaa sekä uskottavan vokaaliosuuksien tulkitsemisen sopivalta äänialalta, että riittävän matalan ja syvän äänenvärien esimerkiksi basso-osuuksien soittamiseen. Sellon kielet ovat viritetty kvintin väleihin toisistaan ja tämä helpottaa teknisesti esimerkiksi rockmusiikissa paljon käytettyjen ”power chordsien” eli pohjasävelestä ja puhtaasta kvintistä rakentuvien sointujen soittamista. (Manu 2016.)

4.2 Konsertin suunnittelu ja harjoittelu

Konserttia suunnitellessani nousi esiin seuraavanlaisia kysymyksiä: Keitä sellistejä pyytäisin mukaan? Mitä kappaleita valitsisin? Missä konsertti järjestettäisiin?

4.2.1 Miten valitsen sellistit?

Ensimmäisen kysymyksen kohdalla jouduin seulomaan kaikista tuntemistani sellisteistä sellaiset, jotka mielestäni pystyisivät soittamaan tämänkaltaisen konsertin tyylinmukaisesti. Konsertti piti sisällään myös rockmusiikin hieman raskaampaa osastoa, kuten yhtyeitä Tool ja System of a Down. Tämänkaltaisten yhtyeiden tulkitsemisessa täytyy keskittyä hieman erilaisiin asioihin kuin klassisen musiikin esittämisessä. Halusinkin yhtyeeseen sellistejä, jotka uskaltavat soittaa rohkeasti virheitä pelkäämättä.

Joissain kappaleissa jousen käsittelyn täytyy olla jopa niin voimakasta, että ääni säröytyy tarkoituksella, mutta äänenvoimakkuus pysyy silti samana. Minulle oli myös tärkeää, että sellistit olisivat minulle entuudestaan tuttuja, ja että heidän kanssaan käytännön järjestelyt olisi helppo toteuttaa.

Ensimmäisenä halusin mukaan Otto Nuoranteen. Sovitukset olivat hänen käsialaansa ja olimme soittaneet samoja kappaleita Oton kanssa aiemminkin, joten valinta hänen kohdallaan oli selvä. Toiseksi sellistiksi valitsin Riku Vartiaisen. Riku on Sibelius-Akatemialla opiskeleva sellisti, mutta myös äärimmäisen taitava ja monipuolinen basisti. Tiesinkin hänen sopivan hyvin mukaan selloyhtyeeseen. Kolmannen sellistin valinnassa oli hieman enemmän vaikeuksia. Mielessäni kävi pari sellistiystävääni, jotka ovat suorittaneet D-kurssin, mutta lopettaneet soittamisen sittemmin. He olisivat varmasti pystyneet suoriutumaan kelvollisesti kappaleista, mutta

joidenkin kappaleiden haastavuuden vuoksi päätin valita viimeiseksi sellaisen sellistin, joka olisi teknisesti hyvässä kunnossa. Valintani kohdistui Oskari Holopaiseen, joka on erittäin taitava ja lupaava nuori sellisti, muttei ole ollut kovinkaan paljoa tekemisissä rytmimusiikin kanssa. Luotin kuitenkin siihen, että Oskarin soittotyyli ja –rohkeus sopisi tämänkaltaiseen produktion. Onnekseni kaikki sellistit suostuivat heti, mikäli aikataulut sopivat yhteen.

4.2.2 Harjoittelu

Kun konserttia aletaan valmistella yhteenä, on tärkeää alkaa suunnitella harjoitusaikataulua ajoissa. Luulin, että kolme viikkoa aikaisemmin olisi ollut hyvin aikaa sopia ainakin kahdet harjoitukset ennen konserttia. Tämä ei kuitenkaan onnistunut soittajien muiden kiireiden takia. Tulimme siihen tulokseen, että jos kaikki harjoittelevat stemmansa henkilökohtaisesti huolellisesti, selviämme yhdellä pidemmällä harjoituksella. Saimme Rikun kautta varattua hyvän tilan Sibelius-Akatemiasta.

Aloitimme kappaleen harjoittelun aina soittamalla kappaleen kerran läpi. Sen jälkeen analysoimme kappaletta ja keskustelimme, minkälaisia asioita haluaisimme tuoda kappaleesta esille, esimerkiksi minkälaisia nyansseja tahtoisimme milloinkin tuoda esille. Lisäksi, jos kappalessa oli jokin teknisesti tai yhteissoitollisesti haastava osio, selvitimme sen toiston kautta aloittamalla ensin hitaalla tempolla ja nostamalla sitä hitaasti alkuperäiseen tempoon.

Kappaleen ongelmakohtien selvittyä, jatkoimme kappaleen kokonaisuuden työstämistä. Välillä myös keskustelimme mahdollisista soittotyyleistä ja että miten jonkin äänenväriin saisi parhaiten tuotua esille. Olimme myös kaikki yhtä mieltä siitä, että kappaleiden alkuperäisiä versioita on syytä kuunnella, jotta niiden toteutus selloyhtyeella tulisi olemaan mahdollisimman uskottava. Kokemusten jakaminen ja työn alla olevasta musiikista keskusteleminen onkin erittäin tärkeä osa yhtyeharjoittelua.

4.2.3 Kappalevalinnat

Harjoitusten aluksi teimme lopullisen valinnan konserttiin tulevista kappaleista. Päädyimme aloittamaan konsertin Death from Above 1979 -yhtyeen kappaleella Black History Month, joka on hyvin yksinkertainen ja suora kappale, mutta sisältää silti paljon mielenkiintoisia elementtejä, muun muassa dominoivan ja omasta mielestäni hyvin tyylikkään bassokuvion.

Konsertin toiseksi kappaleeksi valitsimme Led Zeppelinin yhtyeen kappaleen "Kashmir". Alkuperäinen kappale on yli kahdeksanminuuttinen ja sovitus on tehty hyvin pitkälti alkuperäisen kappaleen mukaan, joten kappale on fyysisesti melko raskas soittaa. Olimmekin yksimielisiä siitä, että kappale kannatta sijoittaa konsertin alkupuolelle, jotta energiaa säästyy myös konsertin loppuun.

Kolmanneksi kappaleeksi valitsimme The Perfect Circle -yhtyeen kappaleen Hollow, jonka voisi luokitella progressiiviseksi rockiksi. Suurin haaste tämän kappaleen esittämisessä oli Lahden Ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutin kamarimusiikkisali, jonka akustiikka sopii huomattavasti paremmin klassiseen musiikkiin.

Neljäntenä kappaleena esitimme Tool-yhtyeen kappaleen Vicarious, joka oli teknisesti konsertin haastavimmasta päästä, johtuen 5/4-tahtilajista sekä monimutkaisesta polyrytmiikasta. Kappaleen progressiivisuuden lisäksi kappale sisältää paljon jousiteknisesti haastavia asioita, muun muassa bassolinjan tiukan rytmisyyden ylläpitäminen sekä sen soittaminen riittävän isolla soundilla tuntui tässä vaiheessa konserttia jo fyysisesti melko rankalta.

Tämän jälkeen oli vuorossa System of a Downin kappale Dreaming. Kyseinen kappale oli konsertin raskaimmasta päästä. Dreaming on hyvä esimerkki kappaleesta, jossa on hyvin tärkeää pystyä imitoimaan kappaleen alkuperäistä versiota mahdollisimman aidosti. Alkuperäinen

kappale on nopea ja raskassointinen kappale, joten kappaletta soittaessa on erittäin tärkeää saada imitoitua särökitaran ”sahaus” sellolle. Nopea, tehokas ja tarkasti rytmitetty jousenkäyttö vaatii hyvän jousikäden tekniikan, eikä hyvästä fysiikasta ole haittaa. Dreamingin soittamisessa on ehdottomasti hyötyä, jos on kokemusta kevyen musiikin ja erityisesti raskaamman musiikin soitosta, sillä myös tietynlainen asenne ja tunne soiton aikana vaikuttaa soundiin. Jos jousikäden asento ei ole riittävän huoliteltu, käsi kipeytyy nopeasti eikä kestävyys riitä jakautumaan koko kappaleelle. On myös hyvin tärkeää, että etenkin rytmisissä osuuksissa soundi pysyy mahdollisimman tasaisena, jotta kappaleen ihanteellinen dynamiikka on saavutettavissa.

Päädyimme lopettamaan konsertin Queen-yhtyeen kappaleeseen Bohemian Rhapsody. Kappale on soitannollisesti mahdollisesti konsertin vaikein. Monimutkaisten tahtilajin- ja temponvaihdosten sekä haastavien harmonioiden intonaation säilyttämisen kannalta kappaletta olikin syytä harjoitella kaikista eniten. Bohemian Rhapsody on erittäin tunnettu kappale ja sitä pidetäänkin yhtenä populaarimusiikin merkittävimmistä teoksista, minkä vuoksi halusimme esittää kappaleen mahdollisimman hyvin. Kappaleesta löytyy useita teknisesti vaikeita kohtia, joissa saa näyttää omaa teknistä osaamistaan.

Bohemian Rhapsody oli mielestämme erinomainen valinta konsertin viimeiseksi kappaleeksi. Kappale koostuu kolmesta hyvin erilaisesta osasta, sisältäen muun muassa paatoksellista, balladimaista tunnelmaa, operettimaista kuorolaulantaa sekä vauhdikasta hard rock –riffittelyä. Kappale ei myöskään sisällä varsinaista kertosaettä. Bohemian Rhapsody on mielestäni ansaitusti muodostunut yhdeksi populaarimusiikin kulmakivistä. Se oli julkaisemisensa jälkeen vuonna 1971 Iso-Britannian singlelistan kärjessä kokonaiset yhdeksän viikkoa ja uudelleenjulkaisemisen jälkeen vuonna 1992 kappale palasi historiallisesti singlelistan kärkipaikalle viideksi viikoksi. (Dadds, 2007.)

4.3 Oma arvioni konsertista

Ennen konserttia pidimme yhtyeen kesken pienen palaverin, jossa pohdimme konsertin mahdollisia ongelmakohtia ja mahdollisuuksista niiden ratkaisuun. Painotimme yhdessä esimerkiksi sitä, kuinka vaikeassa akustisessa tilassa täytyy kuunnella muita soittajia erityisen tarkasti. On myös tärkeää, että esimerkiksi soolopaikan soittajalle annetaan erityisen paljon ”tilaa” ja muistaa keventää omaa soundia erityisen tarkasti ja oikein ajoitettuna.

Keskustelu vaikuttikin olleen hyödyllinen, sillä soittaessa tuntui, että soitto sujuu yhtyeenä hyvin ja vaikeasta akustiikasta huolimatta groovaa kiitettävästi. Yleisön palautteen mukaan yhtyeen balanssi oli kohdillaan ja kaikesta sai hyvin selvää.

Olin ajatellut konsertin kestoa 45-minuuttiseksi, mutta esitys olikin vain kolmenkymmenenviiden minuutin pituinen. Olin suunnitellut puhuvani kappaleiden väleissä enemmän, esimerkiksi esittelemällä kappaleita ja soittajia. Kappaleiden väliset spiikit kuitenkin kestivät huomattavasti vähemmän aikaa kun olin ajatellut. Yritin parhaani mukaan esityksen aikana keskittyä siihen, että puheeni olisi riittävän hidasta ja selkeää. Äänitys kuitenkin kertoo, että jännityksestä johtuen puheeni on paljon nopeampaa kuin yleensä.

Yleisön palautteen perusteella yleisö oli melko tyytyväinen konsertin pituuteen, vaikka muutamien mielestä konsertti tuntui hieman lyhyeltä. Monet olivat kuitenkin sitä mieltä, että konserttikokonaisuus oli sopivan tiivis ja mielenkiinto säilyi koko konsertin ajan. Soittajan näkökulmasta konsertin pituus tuntui sopivalta, sillä kappaleet olivat fyysisesti melko raskaita soittaa. Minulle oli hyvin tärkeää saada luotua konserttiin rento ja yhteisöllinen ilmapiiri, jossa yleisön ja soittajien vuorovaikutus olisi tärkeässä roolissa. Tämä onnistui mielestäni konsertissa hyvin.

5 TUTKIMUS

5.1 Tutkimusaineiston analyysi

Tutkimusaineisto kerättiin syyskuussa 2016 teemahaastatteluna kolmelta sellistiltä, jotka olivat saman vuoden tammikuussa olleet mukana toteuttamassa opinnäytetyökonserttia. Kaikilla vastaajilla on useiden vuosien sellonsoittotausta ja ensimmäisellä ja toisella haastateltavalla on kokemusta myös kevyen musiikin soittamisesta. Kolmannen vastaajan koulutus on pelkästään klassinen, joka antoi mahdollisuuden peilata vastauksia keskenään ja eritellä niitä ominaisuuksia ja kokemuksia, joita on pelkästään molempia tyyllilajeja soittaneilla.

Varsinainen tutkimuskysymys oli, millaisia etuja kevyttä musiikkia muilla instrumenteilla soittaneilla muusikoilla on klassisen musiikin soittamisessa sellolla sekä päinvastoin. Toisaalta tarkoitukseni oli pohtia myös sitä, miten molempien musiikkityylien tuntemus tukee toinen toistaan ja vastaavasti, onko eri musiikin osa-alueiden välissä liikkumisessa joitain haasteita. Kaikki kysymykset olivat avoimia kysymyksiä, joka mahdollistaa monipuolisemman pohdinnan ja aiheen analysoinnin.

Haastattelukysymyksiä oli yhteensä viisi kappaletta, jotka pyrin asettelemaan siten, että vastaajalle jäisi mahdollisimman paljon tilaa kertoa omista kokemuksistaan, joka tukee kvalitatiivisen tutkimuksen toteuttamista. Kysymykset liittyivät opinnäytetyön aiheeseen yleisellä tasolla sekä järjestämäni opinnäytetyökonserttiin. Haastattelukysymykset olivat seuraavat:

1. Keskitytkö teknisesti eri asioihin soittaessasi klassista musiikkia kuin soittaessasi kevyttä musiikkia? Mihin asioihin?
2. Mitä hyötyä klassisen musiikin osaamisesta on kevyen musiikin soitossa ja päinvastoin?
3. Mitä haittaa klassisen musiikin osaamisesta on kevyen musiikin soitossa ja päinvastoin?

4. Miten opinnäytetyökonserttiin tai muihin kevyen musiikin esiintymisiin valmistautuminen eroaa esimerkiksi harjoittelun määrän tai laadun kannalta klassisen musiikin konserttiin valmistautumiseen verrattuna?
5. Millä tavalla opinnäytetyökonsertissa tai muissa kevyen musiikin konserteissa soittaminen eroaa esimerkiksi solistisen klassisen musiikin kappaleen soittamisesta?

5.2 Haastattelun tulokset

Haastattelujen vastaukset on litteroitu seuraavissa kappaleissa kutakin kysymystä vastaaviksi aihealueiksi.

5.2.1 Tekniikka

Kaikki haastateltavat pystyivät nimeämään joitain yksittäisiä asioita, joihin keskittyvät teknisesti eri tavalla soittaessaan klassista musiikkia verrattuna kevyen musiikin soittamiseen. Yksi haastateltava totesi, että perusta tekniikalle on kuitenkin loppujenlopuksi hyvin samanlainen: vokaaliouuksissa tarvitaan soivaa, melodista ja avointa ääntä, kun taas rytmiosuuksissa tarkkuutta, nopeutta ja virtuositeettia – vaikka lopputulos voi olla hyvinkin erilainen.

Toinen haastateltava oli sitä mieltä, että kevyessä ohjelmistossa rytmien fokus on merkittävämpää ja on syytä kiinnittää huomiota, etteivät klassisen musiikin soittomaneerit soitossa pilaa ”groovea”. Hän tarkensi, että erityisesti raskaampaa musiikkia soittaessa tulee ”kompressoitua” soundia mahdollisimman tasaiseksi. Tällä hän tarkoittaa erityisesti jousitekniikan kannalta raskasta ja sitovaa tyyliä jolla pyrkii häivyttämään luonnollisia nyanssieroja esimerkiksi soittaessa eri puolilla jouta.

Kolmas haastateltava sanoo keskittyvänsä lähtökohtaisesti samoihin asioihin riippumatta siitä, soitetaanko klassista vai kevyttä musiikkia, mutta erilaisissa rooleissa ja mittakaavoissa. Hän sanoo, että melodia, harmonia

ja rytmi yhdessä vuorovaikuttavat kaikissa musiikkityyleissä, mutta ne ovat musiikin luonteesta riippuen eri tavalla esillä ja hän soittajana pyrkii keskittymään teknisesti aina siihen asiaan, mikä on hänen mielestään musiikillisesti mielekästä kussakin tilanteessa.

5.2.2 Molempien osa-alueiden tuntemisen hyödyt

Ensimmäinen haastateltava sanoo, että klassinen koulutus antaa soittajalle laajan valikoiman tapoja soittamiseen. Soittimen tunteminen syvästi mahdollistaa paljon myös kevyen musiikin soitossa. Hän sanoo, että klassisen musiikin teorian osaaminen antaa myös soittajalle kielen, jonka avulla voi kuvailla, analysoida ja keskustella musiikista erilaisilla tasoilla. Kevyen musiikin soittamisen hän kokee osin vapaampana, koska se antaa mahdollisuuden tutkia omaa musikaalisuutta intuitiivisemmalla tavalla, koska muoto on vapaampi ja kevyessä musiikissa improvisoidaan enemmän. Hän kokee, että klassisen musiikin koulutus perustuu enemmän tekniselle opettelemiselle ja vähemmän itsensä ilmaisemiselle, joten ihmisen musikaalisuus voi käydä ilmi kevyen musiikin soittamisesta selvemmin, koska siinä on enemmän tilaa improvisointiin ja omaan tulkintaan.

Toinen haastateltava sanoo, että kevyen ja klassisen musiikin osaajana oma suhde musiikkiin on mutkattomampi ja voi keskittyä enemmän grooveen.

Kolmas haastateltava otti esille sen, että klassista musiikkia aletaan opiskella yleensä jo varhain ja tämän on todettu vaikuttavan positiivisesti keskittymiseen, empatiakykyyn ja motoriikkaan, joka taas hänen mielestään antaa mahdollisuudet monipuoliseen ilmaisuun ja laadukkaaseen työskentelyyn musiikkityylistä riippumatta. Hän uskoo, että klassisen musiikin osaamisesta on hyötyä myös musiikin hahmotuksellisissa asioissa, koska usein klassinen musiikki on rakenteeltaan monimutkaisempaa. Klassista musiikkia opiskellut henkilö

voisi siis tämän vuoksi hahmottaa kevyen musiikin rakenteita helpommin. Kolmas haastateltava pohti myös sosiaalista ja kulttuurista näkökulmaa sanomalla, että kevyen musiikin kulttuurissa on hänen mielestään vähemmän vakavuutta, esiintymistilanteet on vapautuneempia ja spontaanimpia, joka voi vaikuttaa soittajan esiintymismentaliteettiin myönteisesti.

5.2.3 Molempien osa-alueiden tuntemisen haitat

Ensimmäinen haastateltava sanoo, että klassisen musiikin koulutus voi helposti koukuttaa soittajan nuotteihin, eikä rohkaise improvisaation ja vapaamman ilmaisun tutkimiseen. Klassisessa musiikissa keskitytään tarkemmin yksityiskohtiin, kun taas kevyessä musiikissa pyritään ensisijaisesti luomaan tietynlaista tunnelmaa tai dynamiikkaa – ei niinkään teknistä puhtautta ja virheettömyyttä. Sama pätee toisaalta myös toisinpäin: korkeatasoinen klassinen musiikki vaatii samaa virheettömyyttä noustakseen omalle tasolleen ja sen laatu voi kärsiä, jos enemmän kevyeen musiikkiin ja tunnelman luomiseen keskittynyt soittaja ei osaa tai halua keskittyä tekniseen puhtauteen ja virheettömyyteen. Hän toi esille myös oman kokemuksensa asenteista tai stereotyyppioista ja siitä, että ajoittain törmää erimielisyyteen klassisen ja kevyen musiikin ammattilaisten välillä.

Toinen haastateltava oli yksiselitteisesti sitä mieltä, ettei laajasta osaamisesta voi olla kenellekään haittaa. Jos kokee teknisesti hankalaksi vaihdella klassisen musiikin ja kevyen musiikin välillä, sitä täytyy ja voi hänen mielestään harjoitella.

Kolmas haastateltava sanoi, että haasteellinen voisi olla tilanne, jossa kevyen musiikin soittajalla on klassisen musiikin suorituspaineeet, jolloin lopputulos voi olla jähmeä. Hän sanoi, että loppujen lopuksi musiikki on vahvasti subjektiivinen kokemus, joten se jää taiteilijan itsensä päätettäväksi, kuinka monipuolisesti haluaa itseään toteuttaa.

5.2.4 Esiintymisiin valmistautuminen

Kaikki kolme haastateltavaa vastasivat tähän kysymykseen hyvin samankaltaisesti. Ensimmäinen ja toinen haastateltava, joilla on kevyen musiikin soittokokemusta kokivat, että kevyen musiikin esityksiin valmistautuminen on rennompaa, ja että on tärkeämpää että rytmit ja dynamiikka toimivat hyvin intuitiivisesti, kun taas klassista musiikkia soittaessa on tärkeämpää soittaa oikein, kirjoitettujen nuottien mukaan. Molemmat myös sanoivat, että kevyen musiikin kappaleiden kuunteleminen on olennainen osa harjoittelua. Toinen haastateltava sanoi, että harjoittelu on laadultaan aina samaa, tyyli voi vaihdella. Kevyen musiikin harjoittelu on työmäärältään yleensä kuitenkin pienempää.

Kolmas haastateltava oli sitä mieltä, että harjoittelu on aina esiintyjän tai yhtyeen vastuulla tyylistä riippumatta ja siihen vaikuttaa aina esiintyjän oma tavoitteellisuus ja päämäärät.

5.2.5 Esiintymistilanteet

Ensimmäinen haastateltava sanoi suoraan, että kokee kevyen musiikin esittämisen mielekkäämpänä, koska silloin yleisö ei keskity niin tarkasti laatuun ja arvosteluun. Riippumatta siitä, onko musiikki teknisesti helpompaa vai vaikeampaa, klassisen musiikin kuuntelijat odottavat aina ennalta määriteltujen laatustandardien mukaista esitystä, kun taas kevyen musiikin kuulijat ovat avoimempia kokeilulle, erilaisille tulkinnoille ja pienille säröille.

Hän myös pohti kahta viimeisintä kysymystä yleisellä tasolla sanomalla, että esiintymiseen valmistautumisessa tai itse esiintymistilanteessa ei ihannetilanteessa olisi mitään eroja; valmistautuminen on joka tapauksessa syvällinen prosessi, joka johtaa musiikin tuntemiseen läpikotaisin, teknisesti ja intuitiivisesti. Esiintymisen pitäisi tuoda kuulijalle aina mielenkiintoista kuultavaa ilman arvostelua ja mietteitä soittajien

valmistautumisesta. Hän kuitenkin toteaa, että erot musiikkityylien välillä ovat todellisia ja kaikille muusikoille tuttuja.

Toinen haastateltava tuo esille soittajan suhtautumisen soitettavaan materiaaliin. Kevyttä musiikkia soittaessa keskitytään enemmän grooven ja tunnelman luomiseen. Hän sanoo, että monesti tarkoituksena on mallintaa alkuperäistä kappaletta, mikä tarkoittaa usein rajallisempia mahdollisuuksia rakentaa omaa tulkintaa tai näkemystä. Hän ei kuitenkaan pidä sitä huonolla tavalla rajoittavana asiana.

Kolmas haastateltava sanoi kokevansa esiintymisen aina esiintymisenä, ja se, minkälaista se on, on suurimmilta osin subjektiivista ja riippuu olosuhteista ja mittakaavasta. Tilanteen emotionaalinen jännite usein ratkaisee sen, millaiseksi soittaja esiintymisen kokee. Kulttuurilliset aspektit kuten musiikin arvot ja esiintymistraditiot ovat muokanneet esiintymistilanteita tietynlaisiksi; esiintyjä kokee tilanteen tietenkin erilaiseksi soittaessaan Musiikkitalon konserttitalissa, kuin Tuska-festivaaleilla.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Tutkimusanalyysi

Haastatteluiden perusteella sanoisin, että kevyen musiikin ja klassisen musiikin soittamisesta ja osaamisesta on merkittävästi enemmän hyötyä kuin haittaa muusikolle. Molempien osa-alueiden osaaminen lisää myös työllistymismahdollisuuksia ja muusikon keikkakalenteri näyttäytyy selkeästi monipuolisempänä, kun voi osallistua laajemmin erilaisiin projekteihin.

Mielestäni esimerkiksi se, että osaa soittaa sellolla tyylinmukaisesti kevyttä musiikkia, saattaa tuoda klassisen musiikin soittamiseen uusia ulottuvuuksia. Saattaa olla, että esimerkiksi revittelevämmät paikat uskalletaan tuoda rohkeammin esille ja voi olla, että kevyen musiikin rennomman asenteen ansiosta on mahdollista tuoda esimerkiksi hillityn liioittelun kautta musiikkiin lisää leikkimielisyyttä, tietysti kappaleesta riippuen. Oikeanlainen ”kieli poskella” –asenne saattaa mahdollistaa musiikin monipuolisemman tulkinnan lisäksi myös rennomman esiintymisympäristön sekä tuoda myös yleisölle vapautuneemman ja viihtyvemmän ilmapiirin.

Klassisen musiikin kautta opituista käytännöistä voi myös olla kevyen musiikin saralla hyötyä. Esimerkiksi klassiseen musiikkiin liitetty teknisen suorittamisen korostaminen voi olla tietyissä tilanteissa hyödyllistä. Studiomuusikkona työskenteleminen vaatii erittäin suurta tarkkaavaisuutta ja siinä tapauksessa on hyvin tärkeää, että soitto on puhdasta etenkin intonaation kannalta. Useimmissa projekteissa myös soundin puhtaus ja tasaisuus on studiotyöskentelyssä tärkeää. Äänityksiin on hyvin hankalaa saada liitettyä elävän esiintymistilanteen kaltaista tilannetta, jossa esiintyjän ja yleisön vuorovaikutus ja kenties keikan visuaalinen ilme voivat kompensoida soiton epätarkkuutta hyvinkin pitkälle. Esimerkiksi

punkmusiikille on hyvin ominaista ja jopa tyylinmukaista, että riehakas liikehdintä ja energinen lavaesiintyminen voivat verottaa soittotarkkuutta.

Koska äänityksessä on erittäin suuri osa musiikin esittämisestä, esityksen visuaalinen puoli jätetty pois, äänitetyn musiikin täytyy olla tarkkaan harkittua ja soitettua. On kuitenkin olemassa musiikkityylejä, esimerkiksi elektronisen musiikin alalaji ”noise”, joiden tyyliin kuuluu kuulostaa myös äänitettynä epätarkalta. Tosin tällöinkin epätarkkuuskin on yleensä kuitenkin mietittyä ja harkitusti toteutettua.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimustulokset ovat mielestäni uskottavia ja antavat hyvin suuntaa tutkimuskysymykselle. Vaikka tutkimusjoukko oli pieni, merkittävämpää oli kuitenkin se, että kaikki vastaajat olivat pitkän linjan muusikoita. Koska tutkimuskysymys pyrkii määrittelemään nimenomaan kokemuksia ja rikkomaan oletuksia, on vastaajien asiantuntemus ja vastauksien laatu merkittävämpää kuin se, kuinka paljon vastaajia on.

Haastateltavien vähäisen määrän vuoksi aiheesta ei voi vetää kovin tarkkoja johtopäätöksiä, mutta tutkimuksen päämäärään nähden vastaukset antavat mahdollisuuden pohtia tutkimuskysymystä monipuolisesti ja tarpeeksi syvällisesti.

Opinnäytetyötä aloitellessani huomasin, että tästä nimenomaisesta aiheesta ei ole tehty juurikaan tutkimuksia. Löysin muutamia aihetta käsitteleviä opinnäytetöitä ja gradututkimuksia, mutta tältä pohjalta voisin sanoa, että tätä aihetta olisi syytä käsitellä musiikin opiskelun ja alan muuttuessa syvällisemmässäkin tutkimuksissa.

7 POHDINTAA

Opinnäytetöni aihetta miettiessäni kiinnostukseni kevyttä musiikkia kohtaan ohjasi selkeästi päätöstäni sisällyttää molemmat musiikkityylit työhöni. Aiheen valinta oli lopulta melko helppoa, sillä olen pohtinut samankaltaisia kysymyksiä aikaisemmin omaa ammattitaitoani kartoittaessani.

Olen usein miettinyt, olisiko kannattanut yrittää pysytellä yhden tyylilajin osaajana ja keskittyä tietoisesti enemmän yhteen soittimeen, ja pyrkiä kehittymään sen soittamisessa niin hyvin kuin mahdollista. Silloin olisi ainakin ollut selvää, mihin tulee panostaa ja esimerkiksi minkälaisiin opiskelupaikkoihin kannattaa pyrkiä. Toisaalta, jos hallitsisi vain yhden soittimen, opiskelupaikkojen valikoima olisi ollut huomattavasti suppeampi ja varavaihtoehtoja olisi ollut tarjolla nihkeästi.

Siitä, kuinka järkevää ja ennen kaikkea motivoivaa varapaikassa opiskeleminen on, voi taas olla montaa mieltä. Jos vaihtoehdot ovat vähissä, haluamaansa opiskelupaikkaan pyritään pääsemään mahdollisesti määrätietoisemmin. Näin ollen kouluun pääsemiseen tulee käytettyä enemmän vaivaa ja todennäköisyys haluttuun opiskelupaikkaan pääsemiseen kasvaa.

Olen kuitenkin sitä mieltä, että usean musiikin tyylilajin osaamisesta on huomattavasti enemmän hyötyä kuin haittaa. Lähtökohtaisesti kaikki musiikin tekeminen, opiskeleminen, soittaminen ja esittäminen lisää musiikin itsensä tuntemista ja yhden musiikkityylin tekemisen kokemus tuo varmuutta ja kokemusta myös muihin tyylilajeihin.

Esimerkiksi pelkästään freelancer-rytmimuusikkona työskenteleminen voisi sisältää paljon paineita toimeentulon näkökulmasta. Paula Karhusen vuonna 2005 laatimasta kyselystä käy ilmi, että 13 prosenttia kyselyyn vastanneista rytmimuusikoista on työttömänä ja 70 prosenttia toimii freelancerina. Heistä yli 40 prosenttia oli sitä mieltä, ettei freelancer-

muusikkona toimiminen takaa heille riittävää toimeentuloa. (Karhunen 2005, 64.) Freelancerina toimimisessa on ehdottomasti hyödyllistä, mikäli hallitsee ammattimaisesti useita eri musiikin lajeja ja soittimia, jolloin myös työtarjoukset monipuolistuvat.

Myös mielenkiinnon säilyttämisen kannalta on hyvin tärkeää tehdä monipuolisesti sellaisia musiikillisia asioita, jotka tuntuvat aidosti hyvältä. Eero Hämeenniemen mukaan etenkin nuorten musiikin opiskelua olisi syytä monipuolistaa, esimerkiksi lisäämällä improvisaatiota ja vapaasäestystä. Hämeenniemen mukaan musisoimisen itsensä täytyy olla hauskaa, jotta nuoret osaavat pitää hauskaa sen parissa. (Hämeenniemi 2007, 157.)

Monipuolisena muusikkona on yleensä kunnioitettua ja nykypäivänä työmarkkinoiden kannalta usein suositeltua, mutta saattaa olla myös turhauttavaa. Riskinä on ennakkoluulo, jonka mukaan yksittäisen soittimen osaaminen ei ole riittävä, jotta pääsisi erityisen haluttuihin työpaikkoihin, vaikka taitotaso olisikin riittävä.

Rytmimusiikkiin useimmin liitetty improvisointi on ollut tärkeitä syitä rytmimusiikin soittamisen mielenkiinnon ylläpitämisessä. Improvisointi liitetään usein suuremmaksi osaksi populaarimusiikin kuin klassisen musiikin perinnettä. Kuitenkin improvisaatiolla on pitkät perinteet myös länsimaisen taidemusiikin puolella. ”Vaikka improvisaatiolla on runnetusti ollut merkittävä osa länsimaisen taidemusiikin historiassa, niin 1800- ja 1900-lukujen kuluessa se ehti miltei hävitä taidemusiikin piiristä” (Huovinen 2015, 1). Improvisaation vapauden puute ja jatkuva nuoteista soittaminen on tuntunut välillä hieman tukalalta klassisen musiikin soittamisessa. Improvisaation merkitystä on kuitenkin viime vuosina korostettu myös klassisen musiikin puolella, ja ”improvisaation opetukselle etsitään jalansijaa myös yhä lähempää taidemusiikin muusikkokokemuksesta” (Huovinen 2015, 4).

Kevyestä musiikista puhuttaessa tulee usein esille kysymys, mitä käsitteitä

milloinkin tulisi käyttää? Mielestäni kaiken kevyen musiikin käsitteleminen yhden termin alla on tuntuu aina hieman epämiellyttävältä. Käsitteen ”kevyt musiikki” antaa nimensä mukaisesti kuvan musiikista, joka olisi kevyempää kuin klassinen musiikki. ”Populaarimusiikki”-käsitteen tavoin ”kevyt musiikki” on mielestäni ristiriitainen, sillä valtava osa ”kevyestä musiikista” ei juuri ole klassista musiikkia ”kevyempää”.

Olen myös pohtinut termin ”taidemusiikki” käyttämistä ”klassisen musiikin sijaan”. Käsite syntyi 1700- ja 1800-luvun vaihteessa osana yleistä filosofista, yhteiskunnallista ja esteettistä muutosta, jolloin musiikilla itsellään alettiin nähdä myös itsenäistä taiteellista arvoa. Aikaisemmin musiikkia oli käytetty vain tarkoin määrättyihin tilanteisiin lähinnä kirkon tai hovin tarpeisiin. (Asikainen ym. 1992.) Jotta termi olisi edelleen toimiva, täytyisi olla olemassa myös ei-taidemusiikkia, jotta tyyllilajit olisi erotettavissa toisistaan. Mielestäni ”taidemusiikki” ei terminä enää toimi, sillä kaikki musiikki on mielestäni taidetta, eikä musiikin taiteellisuutta voi jakaa klassiseen ja ei-klassisen musiikin eroksi.

Termit, joita olemme tottuneet käyttämään eri musiikkityyleistä, kertoo mielestäni paljon vanhoista asenteista eri musiikkityylejä kohtaan. Klassinen musiikki on länsimaisen taideperinteen mukaan perinteikkäämpää musiikkia kuin niin kutsuttu populaarimusiikki.

Kun rytmimusiikkia on alkanut syntyä klassisen musiikin rinnalle, sitä on alettu nimetä sen mukaan, mikä sen yhteiskunnallinen rooli kyseisenä aikana on ollut. Kun klassista musiikkia on pidetty esteettisesti korkea-arvoisena taiteena, rytmimusiikki on syntynyt ”populaariseksi”, koko kansan kevyeksi ja klassiseen musiikkiin verrattuna halvaksi viihteeksi, jonka ymmärtäminen ei vaadi koulutusta tai laadukkaan taiteen ymmärtämistä. Nykyäänkin osa käsitteistä kertoo mielestäni enemmän aikoja sitten vallinneista elitistisistä asenteista, ja sanat, kuten ”populaarimusiikki” ja ”taidemusiikki” ovatkin mielestäni jo vanhentuneita eivätkä sulaudu länsimaiseen nyky-yhteiskuntaan.

1970-luvulta lähtien sävelletyn klassisen musiikin ja kevyen musiikin erot eivät ole olleet yhtä selkeät kuin aikaisemmin. Esimerkiksi minimalismin tyyliin kuuluu mahdollista käsittää sekä länsimaisen taidemusiikin, että kevyen musiikin piiriin. Sen pulssirytmisyys, toisteisuus sekä tonaaliset ja modaaliset ominaisuudet ovat tuttuja esimerkiksi yhtyeestä "Velvet Underground" ja konemusiikin pioneerin "Kraftwerkin" musiikista, kuten myös tunnetun minimalistin, Philip Glassin musiikista. Glassin 1980-1990-luvun musiikissa on sointukulkujen ja melodialinjausten vuoksi hyvin paljon popmusiikinomaisia piirteitä. Philip Glass nauttii nykyään suurta arvostusta myös elektronisen musiikin kuuntelijoiden keskuudessa.

Genrerajoja rikkovassa soittamisessa ja eri musiikkityylien oppimisen kokemus on ollut mielenkiintoista. Klassisen musiikin esittämisessä kiinnitetään huomiota eri tavalla hieman eri asioihin kuin kevyessä musiikissa. Myös ilmapiiri mielestäni eroaa näiden tyylien välillä. Siinä missä klassisen musiikin osaaminen vaatii valtavia määriä henkilökohtaista ajankäyttöä oman soittimensa harjoitteluun, kevyen musiikin ympäristössä painotetaan enemmän sosiaalisten suhteiden ylläpitoon ja verkostoitumista pidetään mielestäni tärkeämpänä. On kuitenkin sanomattakin selvää, että kevyen musiikin maailmassakin on tärkeintä hallita oma soitin kunnolla, ja klassisessa musiikissakin täytyy osata pitää yllä sosiaalisia suhteita uralla edetäkseen, mutta ehkä pienemmässä suhteessa.

Eri tyylien musiikin tekemisen perinteissä on joskus suuriakin eroja, mutta kuitenkin samat lähtökohdat. Musiikki on tarkoitettu herättämään tunnetiloja muun muassa kuulijassa, tekijässä ja esittäjässä. Olivat ne sitten positiivisia tai negatiivisia, ihastelevia tai kauhistelevia, synkkiä tai aurinkoisia, kaikessa musiikissa on yksi yhdistävä tekijä:

Fiilis on tärkein.

LÄHTEET

Aho, M. & Kärjä, A. 2007. Populaarimusiikin tutkimus. Vastapaino. Tampere.

Asikainen, R., Hetemäki, I., Sievänen, K. & Virtamo, K (toim.). 1992. Suuri Musiikkitietosanakirja 6. Hakusana: Taidemusiikki. Keuruu. Otava.

Dadds, Kimberley. 2007. The UK's longest-running chart toppers. Viitattu 20.9.2016. Saatavilla: <http://www.digitalspy.com/music/news/a66589/the-uks-longest-running-chart-toppers/#~ppjfODk5P7Ob2t>.

Huovinen, Erkki. (toim.) 2015. Musiikillinen improvisaatio. Utukirjat. Turku.

Hämeenniemi, Eero. 2007. Tulevaisuuden musiikin historia. Basam Books. Helsinki.

Kanduri, C., Raijas, P., Ahvenainen, M., Philips, AK., Ukkola-Vuoti, L., Lähdesmäki, H. & Järvelä, I. 2015. The effect of listening to music on human transcriptome. PeerJ 3:e830. Viitattu 1.11.2016. Saatavilla: <https://doi.org/10.7717/peerj.830>.

Karhunen, Paula. 2005. Musiikin koulutuksesta työelämään – kyselytutkimus toisen asteen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista. Taiteen keskustoimikunta. Helsinki.

Kaurinkoski, T., Leskinen, E., Nieminen, M & Virtamo, K. (toim.) 1978. Otavan iso musiikkitietosanakirja 3. Hakusana: Klassinen. Otava. Keuruu.

Kurkela, Vesa. 2005. Rytmimusiikki ja akatemia – kevyen musiikin yliopistollinen tutkimus Suomessa. Viitattu 20.10.2016. Saatavilla: <http://www.elvisry.fi/artikkeli/rytmimusiikki-ja-akatemia-kevyen-musiikin-yliopistollinen-tutkimus-suomessa>.

Mantere, M & Moisala, P. 2013. Länsimaisen taidemusiikin etnomusikologinen tutkimus. *Musiikki kulttuurina*. Moisala, P. (toim.). Vammalan kirjapaino Oy. Sastamala.

Manu, Harri. Voimasointuja. Viitattu 7.11.2016. Saatavilla:
<http://www.kitaransoitto.net/voimasointuja.html>

Nuorvala, Juhani. Populaarimusiikki-taidemusiikki. Sibelius-Akatemian oppimateriaalit. Viitattu 9.11.2016. Saatavilla:
http://www2.siba.fi/historia/1900/eksperiment_artikkelit/poptaidemusiikki.html

Talja, Sanna. 2005. Musiikin kolmijaon pohjana olevat käsitteet. Viitattu 15.9.2016. Saatavilla:
http://oppimateriaalit.internetix.fi/fi/avoimet/0viestinta/informaatiotutkimus/tiedon_organisoinnin/luku8/musiikkiaineistonkuvailu/01_musiikinkolmijako

Tilastokeskus. 2005. Tiedote: Vapaa-ajan merkitys lisääntynyt. Viitattu 24.10.2016. Saatavilla:
http://www.stat.fi/ajk/tiedotteet/v2005/tiedote_005_2005-01-26.html.

